

HELSINGIN YLIOPISTO – HELSINGFORS UNIVERSITET

Tiedekunta/Osasto – Fakultet/Sektion

Humanistinen

Laitos – Institution

Suomalais-ugrilaiset kielet

Tekijä – Författare

Paula Launonen

Työn nimi – Arbetets titel

Virolaisiin naistenlehtiin kirjoittuva materialistinen maailma

Oppiaine – Läroämne

Viron kieli ja kulttuuri

Työn laji – Arbetets art

Pro gradu

Aika – Datum

1.6.2005

Sivumäärä – Sidoantal

86 + liitteet 10 = 96

Tiivistelmä – Referat

Pro gradu -tutkielmassani tarkastelen Viron kolmen suurimman naistenlehden kansijuttuja systeemifunktionaalisen kielipiopin menetelmällä. Lehdet ovat Anne, Eesti Naine ja Stiil. Aineisto, tammikuussa 2003 – syyskuussa 2004 ilmestyneet 55 artikkelia, on pääosin haettu lehtien omista internetarkistoista.

Tutkin kansijuttuja systeemifunktionaalisen kielipiopin menetelmällä. Tavoitteenani on ollut selvittää, minkälaisia arvoja, asenteita ja maailmankuvia teksteihin kirjoittuu. Lähestyn kansijuttuja ideationaalisen, interpersoonaisen ja tekstuaalisen metafunktion näkökulmista. Kaikki kolme metafunktiota esiintyvät kielellisissä ilmiöissä yhtä aikaa. Mitä tahansa puhuttua tai kirjoitettua lausetta on mahdollista analysoida minkä tahansa metafunktion kannalta.

Ideationaalinen metafunktio tarkoittaa yhtäältä sitä, minkälaisena maailma ja ilmiöt teksteissä kuvataan, toisaalta sitä, minkälaisia prosesseja teksteissä representoidaan. Interpersoonainen metafunktio tarkoittaa teksteihin kirjoitettuja suhteita, vuorovaikutusta ja identiteettejä, esimerkiksi toimittajan ja lukijan välistä suhdetta ja heidän roolejaan. Kun tekstiä tutkitaan tekstuaalisen metafunktion kannalta, siitä nostetaan esiin kielipiopillisia, sanastollisia ja syntaktisia piirteitä, joista tekstit rakentuvat koherenteiksi kokonaisuuksiksi.

Pro graduni kuuluu kriittisen tekstintutkimuksen alaan. Kriittinen tekstintutkimus on monitieteinen menetelmä, jonka tavoitteena on selvittää kielellisesti representoituja valtasuhteita sekä eksplisiittisesti ja implisiittisesti lauseisiin kirjoitettuja arvotuksia. Kriittisen tekstintutkimuksen tavoitteena on osoittaa, millä tavalla ihmisten ajattelua pystytään ohjaamaan ja hallitsemaan kielellisten ratkaisujen keinoin.

Viron kolmen suurimman naistenlehden kansijutuille yhteinen piirre on materialistinen maailmankuva, joka ilmenee teksteissä muun muassa korostuneena kulutustottumusten, ulkonäön ja elämäntyylin kuvailuna. Tekstit ovat avoimen kaupallisia. Selkein osoitus kaupallisuudesta on tunnetuttujen vaate-, kosmetiikka ja automerkkien näkyminen teksteissä, luonnollisena osana juttua.

Kansijuttujen haastateltavat ovat eri aloja edustavia, korkeasti koulutettuja, itsenäisiä ja näkyvissä asemissa vaikuttavia henkilöitä, valtaosaltaan naisia. Juttuihin he representoivat perhettä, isänmaata ja uskontoa arvostavina perusarvojen kannattajina, joita esimerkiksi tasa-arvokysymykset, syrjäytyminen tai globalisaatio eivät kiinnosta.

Keskeinen kysymys onkin journalistinen prosessi, jonka tuloksena kansijutut ovat syntyneet. Vaikka kansijutuissa näennäisesti äänessä ovat voimakkaat virolaisnaiset, voi rivien välistä ymmärtää, että tarinan kerrontaan vaikuttavat myös julkaisijoiden taloudelliset intressit.

Avainsanat – Nyckelord

diskurssi, funktionaalisuus, genre, ideologia, kansijuttu, luonnollistuma, media, metafunktio, naistenlehti, tavoite, tekstilaji, tervejärkisyys, valta, virolainen

Säilytyspaikka - Förvaringställe

Suomalais-ugrialaisten kielten laitoksen kirjasto

Muita tietoja